

**РЕГІОНАЛЬНА ОЦІНКА ПЛОЩ ЛІСОВИХ ДІЛЯНОК
ЗАХІДНОГО ТА ЦЕНТРАЛЬНОГО ПОЛІССЯ, ПОРУШЕНИХ
ВНАСЛІДОК ВИДОБУТКУ БУРШТИНУ**

С. С. Ковалевський, кандидат сільськогосподарських наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: kovalevskyis.s@nubip.edu.ua

На підставі комплексного лісогосподарського районування впорядковано межі Західно- та Центральнополіського регіону з його кліматичними та природними умовами. Встановлено, що показники середньомісячних температур Полісся щороку підвищуються у зв'язку зі зростанням антропогенного тиску на довкілля. Враховуючи що ліси є одними з утримувачів екологічної рівноваги як поглиначі вуглекислого газу, існує постійна необхідність у контролі та збалансованому використанні лісових ресурсів. Але сьогодні поставило перед нами ще одну проблему – варварське винищення лісових масивів нелегальним видобутком буришину, що негативно позначається на екосистемі. Встановлено, що найбільша кількість місць нелегального видобутку буришину знаходяться у Західному та Центральному Поліссі України на території трьох областей (Волинська, Рівненська та Житомирська), які за даними Державного агентства лісових ресурсів України мають найбільшу лісистість в Україні. З'ясовано, що видобуток ведеться саме у лісових масивах державних лісогосподарських підприємств Волинського Рівненського та Житомирського обласних управлінь лісового та мисливського господарства,. Встановлено, що площа порушених лісових ділянок на території Рівненського ОУЛМГ становить 4166,37 га, Житомирського ОУЛМГ – 453,60 га та Волинського ОУЛМГ – 16,00 га.

Ключові слова: *лісові екосистеми, буришин, лісові ділянки, порушення, Полісся.*

Актуальність. Основою правильної організації та раціонального ведення лісового господарства є комплексне лісогосподарське районування, згідно з яким територію України поділено на однорідні за природно-економічними умовами лісогосподарські області, округи, райони з чітко вираженими особливостями лісогосподарського виробництва. Формування української лісової типології започатковано вченням Г. Ф. Морозова [10], дослідженнями

П. П. Серебренікова, А. А. Крюденера [9], Г. М. Висоцького [3], Є. В. Алексєєва [1] і розвинено в наукових розробках П. С. Погребняка, П. С. Пастернака [13], Б. Ф. Остапенка [12], О. С. Мігунової [11] та інших. На практиці лісова типологія виконує функцію інструменту щодо систематизації та узгодженого застосування лісогосподарських заходів із забезпеченням збалансованого використання ресурсів лісу.

У зв'язку з нелегальним видобутком бурштину, значні площі лісових масивів у Поліссі України перетворилися на біологічні пустелі і вимагають негайної рекультивації порушених ділянок. Відповідно, проведення комплексних заходів щодо відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель лісогосподарського призначення, створення нових насаджень, напряду залежать від лісотипологічного районування.

Мета дослідження – кількісно оцінити площі порушених ділянок лісового фонду Західного та Центрального Полісся (у межах територій Волинського, Рівненського та Житомирського обласних управлінь лісового та мисливського господарств), що зазнали значного негативного впливу внаслідок незаконного видобутку бурштинових копалин.

Матеріали і методи дослідження. За базові, під час оцінювання регіональної структури порушених лісових ділянок, слугувати такі методи як аналіз, синтез та спостереження. Узагальнення площ згаданих лісових ділянок у межах Волинського, Рівненського та Житомирського обласних управлінь лісового та мисливського господарств проводили також на основі матеріалів поточного лісовпорядкування та регіональних галузевих даних щодо наявності порушених, унаслідок видобутку бурштину, лісових ділянок [6, 7].

Результати дослідження та їх обговорення. Характеризуючи регіон дослідження варто зазначити, що він розташований у межах Західно- та Центральнополіського округів та є частиною Українського Полісся (рис. 1).

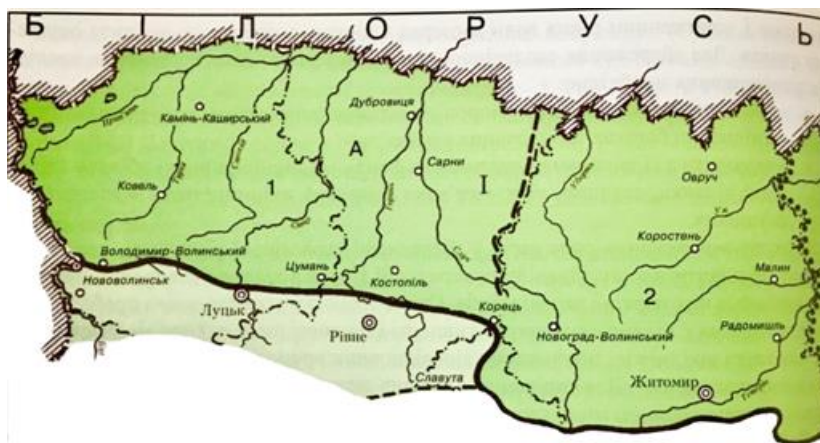

Рис. 1. Західно- і Центральнополіський округи [4]

На території дослідного регіону виділяють два лісогосподарські округи: Західнополіський – характеризується переважанням соснових і дубово-соснових лісів та Центральнополіський, представлений дубово-сосновими, грабово-дубовими і дубовими лісами. За кліматичними показниками цей регіон знаходиться в помірно-континентальній зоні з теплим і вологим літом і м'якою зимою. Середня температура повітря в липні становить $+17 - +19^{\circ}\text{C}$, у січні вона знижується до $-4,5 - -7,8^{\circ}\text{C}$. Наразі, внаслідок змін клімату, у Поліссі (зоні достатнього зволоження й не високих температур) теплішає швидше ніж у південних областях. Науковці світу сьогодні багато говорять про глобальне потепління та антропогенний парниковий ефект, який катастрофічно прискорює природні процеси і наближує планетарні зміни. Нині річна емісія на одну людину в середньому становить близько 4 тон вуглецю [14]. Провідні науковці, що увійшли до складу Міжурядової групи експертів зі зміни клімату при ООН, вважають, що танення полярних льодовиків, зміна океанічних течій і зміщення кліматичних зон є наслідком саме надмірного антропогенного впливу.

Враховуючи те, що найважливішу роль у зниженні парникового ефекту відіграють ліси, як один із поглиначів вуглекислого газу та збереження екологічної рівноваги, необхідно підвищувати їх продуктивність і цінність, посилити захист лісонасаджень від пожеж та шкідників, поліпшити лісовідновні процеси, а також підвищити рівень ведення лісового господарства в конкретних умовах лісогосподарських округів.

На сьогодні найбільшим джерелом лиха, як для лісів України, так і для екосистеми світу, є нелегальний, неконтрольований видобуток бурштину з надер землі. Як свідчить карта проявів бурштинових копалин (рис. 2), найбільший осередок родовищ з можливим подальшим видобутком, знаходиться саме в Західному і Центральному Поліссі України.

Рис. 2. Родовища бурштину в Україні [2]

Якщо порівняти карту родовищ бурштину (рис. 2) з картою лісистості України (рис. 3), можемо бачити, що саме в областях із найбільшою лісистістю і розгортається екологічна катастрофа всього світу, оскільки площа лісів України становить 0,45 % площі лісових ресурсів світу, які займають 4,1 млрд га або близько 27 % площі суші.

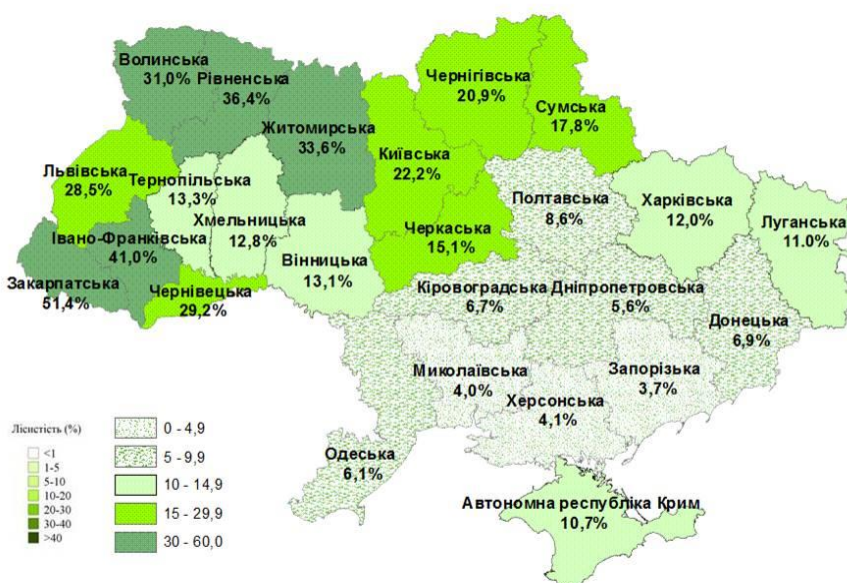

Рис. 3. Лісистість на території України [5]

Ліси називають «легенями» планети, вони мають величезне значення у житті всього людства, оскільки відновлюють кисень в атмосфері, зберігають ґрунтові води, запобігають руйнуванню ґрунту, депонують вуглець, покращують здоров'я людства..

Місця, де постійно ведеться нелегальний видобуток бурштину на території лісових масивів України, справляють жахливе враження: величезні площі лісових насаджень витоптані (за різними оцінками у нелегальному добуванні корисних копалин задіяні від 15 до 30 тис. осіб) і дуже засмічені; багато дерев спиляно для облаштування колодязів, у яких вівся видобуток бурштину, на дрова або бесідки/столи; лісові дороги, які створювались роками, порозбивані [8]. Але, звісно, все це не може зрівнятися зі шкодою, яка є наслідком видобування бурштину. На величезних площах ліс повністю знищений. Десятки гектарів перекопані і перемиті (рис. 4). На великих ділянках дерев майже не лишилося, більшість їх спиляли, аби не заважали, зокрема й вікові сосни. Внаслідок неконтрольованого видобутку бурштину стрімко знищуються лісові насадження та надра, для відновлення яких знадобляться десятиліття. Отже, виникає невідкладна потреба в контролі кількісної характеристики лісового фонду в місцях покладів бурштинових копалин.

Рис. 4. Вигляд лісових масивів під час і після неконтрольованого видобутку бурштинових копалин

Загальна характеристика лісового фонду Житомирського, Рівненського і Волинського обласних управлінь лісового та мисливського господарства, станом на 2017 рік наведена в табл. 1-3.

1. Структура Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства

Підприємство	Площа, га
ДП «Білокоровицьке ЛГ»	59745,0
ДП «Баранівське ЛМГ»	44000,0
ДП «Бердичівське ЛГ»	25540,0
ДП «Городницьке ЛГ»	37561,0
ДП «Житомирське ЛГ»	41200,0
ДП «Зарічанське ЛГ»	12812,5
ДП «Смільчинське ЛГ»	50827,2
ДП «Коростенське ЛМГ»	29846,0
ДП «Коростишівське ЛГ»	24810,0
ДП «Лугинське ЛГ»	29616,0
ДП «Малинське ЛГ»	28893,9
ДП «Народницьке ЛГ»	65200,0
ДП «Новоград-Волинське ЛГ»	30169,4
ДП «Овруцьке ЛГ»	40950,0
ДП «Овруцьке СЛГ»	41046,0
ДП «Олевське ЛГ»	61123,3
ДП «Попільнянське ЛГ»	23759,5
ДП «Радомишльське ЛГ»	27677,0
ДП «Словечанське ЛГ»	75314,5
ДП «Лугинське СЛГ»	24197,0
Поліський природний заповідник	20104,0

2. Структура Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства

Підприємство	Площа, га
ДП «Березнівський лісгосп»	55383,6
ДП «Володимирецький лісгосп»	88500,0
ДП «Висоцький лісгосп»	33370,0
ДП «Дубенський лісгосп»	28082,0
ДП «Дубровицький лісгосп»	54021,2
ДП «Зарічненський лісгосп»	38717,0
ДП «Клеванський лісгосп»	26841,3
ДП «Клесівський лісгосп»	54600,0
ДП «Костопільський лісгосп»	37964,1
ДП «Млинівський лісгосп»	12981,1
ДП «Остківський лісгосп»	35243,0
ДП «Острозький лісгосп»	22008,7
ДП «Рафалівський лісгосп»	54377,7
ДП «Рівненський лісгосп»	19627,0
ДП «Рокитнівський лісгосп»	56567,0
ДП «Сарненський лісгосп»	49900,0
ДП «Соснівський лісгосп»	52594,0
Рівненський природний заповідник	42289,0
ДП СЛАП «Рокитнівський держспецлісгосп»	32931,9

Лісистість Житомирщини на сьогодні становить 33,6 % і збільшилася порівняно з 1949 роком на 8,7 % [7]. Житомирське обласне управління лісового та мисливського господарства складається з 20 державних підприємства лісового господарства та природного заповідника. Станом на 2017 рік, площа лісгоспів, що належать до сфери управління Житомирського ОУЛМГ, становить 764,3 тисячі гектарів.

Станом на 01.01.2017 року в Рівненській області обліковується понад 795 тис. га земель лісового фонду, які перебувають в підпорядкуванні державних лісгосподарських підприємств. Вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки займають площу 685 тис. га. Загальна площа природно-заповідних територій та об'єктів у держлісфонді обласного управління лісового та мисливського господарства становить 120,8 тис. га (17 % від загальної площі держлісфонду області).

3. Структура Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства

Підприємство	Площа, га
ДП «Городоцьке ЛГ»	36856,5
ДП «Камінь-Каширське ЛГ»	49925,0
ДП «Ківерцівське ЛГ»	33249,7
ДП «Колківське ЛГ»	25623,0
ДП «Ковельське ЛГ»	25659,0
ДП «Любомльське ЛГ»	30837,1
ДП «Маневецьке ЛГ»	52540,0
ДП «Поліське ЛГ»	18297,5
ДП «Прибузьке ЛГ»	25862,2
ДП «Старовижівське ЛГ»	39960,1
ДП «Турійське ЛГ»	29197,3
ДП «Цуманське ЛГ»	38281,3
ДП «Володимир-Волинське ЛМГ»	32777,0
ДП «Горохівське ЛМГ»	16051,2
ДП «ЛМГ» Звірівське»	8233,6
ДП «Любешівське ЛМГ»	29744,1
ДП «Ратнівське ЛМГ»	28832,1
ДП СЛАП «Камінь-Каширськагроліс»	36024,1
ДП СЛАП «Локачіагроліс»	2601,9
ДП СЛАП «Любешівагроліс»	22266,2
ДП СЛАП «Ратнеагроліс»	19083,1
ДП СЛАП «Рожищеагроліс»	6420,3
ДП «Шацьке УДЛГ»	20986,9
ДП «Волинський ЛСНЦ»	14016,7
Черемський заповідник	2975,7

За даними Державного агентства лісових ресурсів України [5] лісистість Волинської області становить 31 %.

Отже, за даними табл. 1-3 площа земель лісового фонду на території Західно- і Центральнопільського регіону (Волинське, Рівненське та Житомирське ОУЛМГ) становить 2206,2 тис. га.

Протягом 2014–2019 рр. у межах трьох вищезгаданих областей України було зафіксовано масові факти нелегального видобутку бурштину [6]. Точна площа ділянок, пошкоджених унаслідок такої діяльності, невідома, оскільки нові дані щодо нелегального видобутку та порушення лісових ландшафтів фіксуються щоденно.

Уряд заявляє, що площа незаконного видобутку становить 5500 гектарів. Згідно з дослідженням аналітичного центру «Агенція журналістики даних», проведеним на основі аналізу супутникових знімків (60 % знімків було зроблено у 2015 році, по 20 % – у 2014 і 2016 роках), територія незаконного видобутку становить понад 1000 гектарів. Враховуючи те, що пік нелегального видобутку припадав на 2016-2017 рр., пошкоджені території становили приблизно 5000 гектарів [7].

Відповідно до наказу Державного агентства лісових ресурсів України від 21.04.2017 № 138 «Про затвердження Переліку земель лісогосподарського призначення, у межах яких є ділянки, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації» представлено загальну площу порушених лісових масивів неконтрольованим з боку держави видобутком корисних копалин, зокрема бурштину (табл. 4).

Отримані дані (табл. 4) свідчать про наймасовіший видобуток бурштину та порушення земель лісогосподарського призначення на території Рівненського ОУЛМГ. У відсотковому співвідношенні частка порушених або знищених лісових масивів Рівненському ОУЛМГ становить 0,52 % від загальної площі лісового фонду управління, у Житомирському ОУЛМГ – 0,06 % і у Волинському ОУЛМГ частка порушених земель складає 0,003 % [6, 7].

4. Площі порушених лісових ділянок в межах обласних управлінь лісового та мисливського господарства, де нелегально видобували бурштин

Підприємства обласних управлінь лісового та мисливського господарства	Порушена площа, га
Рівненське ОУЛМГ	
ДП «Березнівське ЛГ»	4,40
ДП «Володимирецьке ЛГ»	476,48
ДП «Дубровицьке ЛГ»	2596,20
ДП «Зарічненське ЛГ»	524,10
ДП «Клесівське ЛГ»	503,65
ДП «Остківське ЛГ»	8,30
ДП «Рокитнівське ЛГ»	7,10
ДП «Сарненське ЛГ»	13,80
Рівненський природний заповідник	6,90
ДП СЛАП «Рокитнівський держспецлісгосп»	25,44
Разом по Рівненському ОУЛМГ	4166,37
Житомирське ОУЛМГ	
ДП «Білокоровицьке ЛГ»	336,60
ДП «Олевське ЛГ»	30,70
ДП «Словечанське ЛГ»	2,15
Природо-заповідна територія	84,20
Разом по Житомирському ОУЛМГ	453,60
Волинське ОУЛМГ	
ДП «Маневецьке ЛГ»	13,10
ДП «Поліське ЛГ»	2,90
Разом по Волинському ОУЛМГ	16,00
Загальна територія порушених лісових ділянок	4635,97

Згідно з наведеними вище даними, виникає необхідність постійного контролю з боку держави, видобутку корисних копалин, зокрема бурштину на території трьох областей (Волинської, Рівненської та Житомирської), як тих, де ще знаходяться значні поклади бурштину (близько 70 % запасів цього каменю ще знаходиться у надрах землі), в основному, на території лісгосподарських підприємств.

Внаслідок видобутку бурштину-сирцю назавжди змінюються природні ландшафти, у зв'язку з великою кислотністю ґрунту ($pH < 3,0$) у місцях видобутку гідравлічним способом, відбувається практично повна втрата родючості земель, порушення структури ґрунту, повне винищення рослинності, що створює небезпеку для довкілля.

Висновки. Враховуючи шкоду заповідану лісгосподарським підприємствам внаслідок незаконного видобутку бурштинових копалин, а саме

на території Рівненського ОУЛМГ (4166,37 га), Житомирського ОУЛМГ (453,60 га) та Волинського ОУЛМГ (16,00 га), виникає нагальна необхідність прийняття на державному рівні законодавчих і нормативних актів щодо легалізації й регулювання діяльності у сфері розробки проявів корисних копалин, за умови одночасного збільшення при цьому базової ставки відшкодування збитків до розмірів, які б були співрозмірні з цінами на бурштин-сирець.

Одержані результати є інформаційною основою для оцінювання екологічної шкоди, завданої природним екосистемам внаслідок незаконного видобування бурштину, базисом для проектування рекультиваційних заходів на порушених землях лісогосподарського призначення та підгрунтям для кількісного оцінювання втрат екосистемних послуг лісів у регіоні дослідження.

Список використаних джерел

1. Алексеев Е. В. Типы украинского леса. Правобережье. Киев, 1925. 119 с.
2. Бурштин можна копати у дев'яти районах Житомирської області. 2016. *Zhitomir.today* : веб-сайт.
URL: http://zhitomir.today/news/society/burshtin_mozhna_kopati_u_devyati_rayonah_zhitomirskoyi_oblasti_karta-id13279.html (дата звернення 2019.10.18).
3. Высоцкий Г. Н. О дубравах Европейской России и их областях. *Лесной журнал*. 1913. Вып. 1,2. С. 158–171.
4. Генсірук С. А. Ліси України. Львів, 2002. 496 с.
5. Загальна характеристика лісів України. 2016. *Державне агентство лісових ресурсів України* : веб-сайт.
URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62921 (дата звернення 2019.10.19).
6. Ковалевський С. Б. Бурштин на території Українського Полісся: утворення, видобуток, наслідки. *Лісове і садово-паркове господарство*. 2018. Вип. 13. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Lis/article/view/9528/8737> (дата звернення 2019.10.18).
7. Ковалевський С. Б. Масштаби та наслідки незаконного видобутку бурштину на землях Житомирського ОУЛМГ. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. Вип. 27(10). С. 69–72. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltnu_2017_27\(10\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltnu_2017_27(10)_13) (дата звернення 2019.10.07).
8. Ковалевський С. С. Виявлення осередків добування бурштинових копалин на території лісових масивів України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. Вип. 29(6). С. 40–44.

9. Крюденер А. А. Основы классификации типов насаждений и их народнохозяйственное значение в обиходе страны. Санкт-Петербург, 1917. 318 с.
10. Морозов Г. Ф. Учение о лесе. Москва, 1949. 455 с.
11. Мигунова Е. С. Лесная типология, школа В. В. Докучаева и вопросы географии. Харьков, 2009. 304 с.
12. Остапенко Б. Ф. Лісова типологія : навчальний посібник. Харків, 2002. 204 с.
13. Пастернак П. С. Взаимодействие между лесом и почвой в основных типах леса Украинских Карпат. Киев, 1968. 52 с.
14. Strassburg B. N., Rodrigues A. S., Gusti M., Balmford A., Fritz S., Obersteiner M., Turner R. K., Brooks T. M.: Impacts of incentives to reduce emissions from deforestation on global species extinctions. *Nature Climate Change*. 2. 350–355 (2012).

References

1. Alekseev E. V. (1925). Typu ukraynskoho lesa [Types of Ukrainian forest]. Kiev. 119 p. [in Ukrainian].
2. Burshtyn mozna kopaty u dev'iaty raionakh Zhytomyrskoi oblasti [Amber can be dug in nine areas of the Zhytomyr region]. (2016). Available at: http://zhitomir.today/news/society/burshtin_mozhna_kopati_u_devyati_rayonah_zhitomirskoyi_oblasti_karta-id13279.html. [in Ukrainian].
3. Vusotskyi H. N. (1913). O dubravakh Evropeiskoi Rossii i ikh oblastiakh [About the oak forests of European Russia and their areas]. Forest magazine. No 1, 2. 158–171. [in Russian].
4. Gensiruk S. A. (2002). Lisy Ukrainy [Forests of Ukraine]. 496 p. [in Ukrainian].
5. Zahalna kharakterystyka lisiv Ukrainy [General characteristics of Ukrainian forests]. (2016). Available at: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62921. [in Ukrainian].
6. Kovalevskyi S. B. (2018). Burshtyn na terytorii Ukrainskoho Polissia: utvorennia, vydobutok, naslidky [Amber on the territory of the Ukrainian Polesie: formation, production, consequences]. Forest and landscape gardening, 13. Available at: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Lis/article/view/9528/8737>. [in Ukrainian]
7. Kovalevskyi S. B. (2017). Masshtaby ta naslidky nezakonnoho vydobutku burshtynu na zemliakh Zhytomyrskoho OULMH [The scale and consequences of illegal amber production on the lands of Zhytomyr OULMG]. Scientific Bulletin of NLTU Ukraine, 27(10), 69-72. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltsu_2017_27\(10\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltsu_2017_27(10)_13). [in Ukrainian]
8. Kovalevskyi S. S. (2019). Vyivlennia osередkiv doбуvannia burshtynovykh kopalyn na terytorii lisovykh masyviv Ukrainy [Detection of cell extract amber fossil forests on the territory of Ukraine]. Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine, 29 (6), 40-44. Available at: <https://doi.org/10.15421/40290608>. [in Ukrainian]
9. Kriudener A. A. (1917). Osnovu klassyfykatsyy typov nasazhdenyi y ykh narodnokhoziaistvennoe znachenye v obykhode stranu [Fundamentals of

classification of planting types and their economic importance in the everyday life of the country]. St. Petersburg. 318 p. [in Russian].

10. Morozov H. F. (1949). Uchenye o lese. [Doctrine of the forest]. Moskow. 455 p. [in Russian].

11. Myhunova E. S. (2009). Lesnaia tipolohiia, shkola V. V. Dokuchaeva i voprosu heohrafii. [Forest typology, V.V. Dokuchaev's school and questions of geography]. Kharkiv. 304 p. [in Ukrainian].

12. Ostapenko B. F. (2002). Lisova typolohiia. [Forest typology]. Kharkiv. 304 p. [in Ukrainian].

13. Pasternak P. S. (1968). Vzaymodeistvye mezhdu lesom y pochvoi v osnovnykh typakh lesa Ukraynskykh Karpat [Interaction between forest and soil in the main forest types of the Ukrainian Carpathians]. Kyiv. 52 p. [in Ukrainian].

14. Strassburg B. N., Rodrigues A. S., Gusti M., Balmford A., Fritz S., Obersteiner M., Turner R. K., Brooks T. M. (2012) Impacts of incentives to reduce emissions from deforestation on global species extinctions. Nature Climate Change. 2, 350 – 355. Available at: <https://doi.org/10.1038/nclimate1375>.

РЕГИОНАЛЬНАЯ ОЦЕНКА ПЛОЩАДИ ЛЕСНЫХ МАССИВОВ ЗАПАДНОГО И ЦЕНТРАЛЬНОГО ПОЛЕСЬЯ, НАРУШЕННЫХ В РЕЗУЛЬТАТЕ ДОБЫЧИ ЯНТАРЯ

С. С. Ковалевский

На основании комплексного лесохозяйственного районирования, обозначены пределы Западно- и Центральнопольского региона с его климатическими и природными условиями. Установлено, что показатели среднемесячных температур Полесья ежегодно повышаются в связи с ростом антропогенного давления на окружающую среду. Учитывая, что леса являются одними из держателей экологического равновесия, как поглотители углекислого газа, существует постоянная необходимость в контроле и сбалансированном использовании лесных ресурсов. Но настоящее поставило перед нами еще одну проблему, которая приводит к варварскому уничтожению лесных массивов – это нелегальная добыча янтаря, которая наносит свой отпечаток на экосистему. Установлено, что наибольшее количество мест, где была обнаружена нелегальная добыча полезных ископаемых (янтаря) находятся в Западном и Центральном Полесье Украины на территории трех областей (Волинская, Ровенская и Житомирская). Выяснено, что добыча ведется именно на территории государственных предприятий лесного хозяйства Волинского областного управления лесного и охотничьего хозяйства (ОУЛОХ), Ровенского ОУЛОХ и Житомирского ОУЛОХ, которые по данным Государственного агентства лесных ресурсов Украины имеют наибольшую лесистость на территории всей Украины. Установлено, что площадь нарушенных лесных участков на территории Ровенского ОУЛОХ составила 4166,37 га, Житомирского ОУЛОХ - 453,60 га и Волинского ОУЛОХ - 16,00 га.

Ключевые слова: *лесные экосистемы, янтарь, лесные участки, нарушения, Полесье.*

REGIONAL ASSESSMENT OF FOREST AREAS WESTERN AND CENTRAL POLESIE POLLUTION DISTURBED BY AMBER PRODUCTION

S. S. Kovalevskyi

Based on the integrated forestry zoning, the limits of the West and Central Poles region with its climatic and environmental conditions are streamlined. It has been established that the average monthly temperatures of Polesie increase annually due to an increase in anthropogenic pressure on the environment. Considering that forests are one of the holders of ecological balance, as carbon sinks, there is a constant need for control and balanced use of forest resources. But the present posed another problem that leads to the barbaric destruction of forests - this is illegal mining of amber, which leaves its mark on the ecosystem. It was established that the largest number of places where illegal mining of minerals (amber) was discovered are located in the Western and Central Polesie of Ukraine in the territory of three regions (Volyn, Rivne and Zhytomyr). It was found that the extraction is carried out precisely on the territory of state forestry enterprises of the Volyn Regional Department of Forestry and Hunting (RDFH), Rivne RDFH and Zhytomyr RDFH, which according to the State Forest Resources Agency of Ukraine have the largest forest cover in Ukraine. It is estimated that the largest number of disturbed forestry lands is located on the territory of the Rivne RDFH, somewhat less in the Zhytomyr RDFH and less in the Volyn RDFH. It has been established that illegal amber mining leads not only to the complete destruction of forest resources, but also to a significant increase in soil acidity with the subsequent loss of their fertility. The estimated impact of illegal mining indicates the urgent need for government intervention to regulate this mining and restore disturbed lands. It was established that the area of disturbed forest areas on the territory of Rivne RDFH amounted to 4166.37 ha, Zhytomyr RDFH - 453.60 ha and Volyn RDFH - 16.00 ha.

Key words: forest ecosystems, amber, forest plots, disturbances, Polesie.